

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego K.W.

przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora

Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.

wyraża opinię o niezasadności protestu.

UZASADNIENIE

K.W. w proteście złożonym 16 lipca 2020 r. w Wydziale Konsularnym Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Królestwie Niderlandów zarzuciła naruszenie art. 2 ust. 2 oraz art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzanych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), w wyniku którego miało dojść do pozbawienia jej możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji czynnego prawa wyborczego, a ponadto miało wpływ na wynik wyborów. Jako dowody w sprawie załączono potwierdzenie o rejestracji na wybory dokonane w obwodzie [...] obejmującym L., oraz korespondencję z Wydziałem

Konsularnym Ambasady RP w H. jak również pozyskane w Internecie opracowania opisujące problemy, jakie obywatele polscy napotykali w związku z głosowaniem poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Pismem z 24 lipca 2020 r. Państwowa Komisja Wyborcza, przedstawiając swoje stanowisko w przedmiocie protestu, wyraziła opinię, że zarzuty protestu są bezzasadne.

Pismem z dnia 23 lipca 2020 r. Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie protestu wyborczego bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zasady wnoszenia protestów zostały określone w art. 82 i 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. 2019, poz. 684 ze zm., dalej: „k.wyb.”) oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w art. 321-324 k.wyb i art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020), do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wnoszący protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty (art. 321 § 3 k.wyb.).

2. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że składająca protest niewłaściwie oznaczyła przepisy, których naruszenie zarzuca, mianowicie art. 2 ust. 2 oraz art. 3 ust. 2 u.wyb.2020. W przypadku drugiego z powołanych przepisów, składająca protest doprecyzowuje w uzasadnieniu, że chodzi jej o pkt 7 i 10 ustępu 2 w art. 3 u.wyb.2020, przy czym takich jednostek redakcyjnych w ustawie nie ma.

W odniesieniu do pierwszego przepisu, wywody zawarte w uzasadnieniu wskazują, że skarżąca miała na myśli art. 2 ust. 1 u.wyb. 2020 przewidujący możliwość głosowania korespondencyjnego, nie zaś ust. 2 zawierający wyłączenia w tym względzie. Jednocześnie jednak skarżąca nie wykazała, by została pozbawiona możliwości głosowania korespondencyjnego w drugiej turze wyborów, o czym mowa jest w art. 2 ust. 1 u.wyb.2020, a jedynie, że nie mogła głosować w innej komisji, niż ta, w której dokonała rejestracji. Jest to okoliczność istotna z punktu widzenia drugiej podstawy prawnej protestu, która też została błędnie podana. Skarżącej nie mogło bowiem chodzić o art. 3 ust. 2 u.wyb.2020 (regulujący sytuację osoby przebywającej w kwarantannie), ale o art. 3 ust. 1 pkt 2 u.wyb.2020, który wskazuje konsula jako organ dokonujący rejestracji wyborcy chcącego głosować korespondencyjnie.

W świetle oświadczeń skarżącej, przepis ten nie został jednak naruszony, ponieważ jej zgłoszenie dokonane w L. przebiegło pomyślnie. Natomiast wskazane w uzasadnieniu (nie w *petitum*) protestu punkty 7 i 10 najprawdopodobniej miały być – w intencji skarżącej – odpowiednimi ustępami artykułu 3 u.wyb.2020. W tym kontekście stwierdzić należy, że art. 3 ust. 7 nie został naruszony, bowiem składająca protest nie wykazała braku możliwości oddania głosu w okręgu, w którym się zarejestrowała przed pierwszą turą wyborów, a przepis ten stanowi, że rejestracja przed pierwszą turą zachowuje swą skuteczność również w odniesieniu do drugiej tury wyborów. Jeśli zaś chodzi o art. 3 ust. 10 u.wyb. 2020, to jego naruszenie także nie miało miejsca, bowiem ten przepis mówi o konieczności zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego lub zmiany miejsca pobytu przed dniem głosowania konsulowi, w którego okręgu zgłoszono się do spisu wyborców. W przypadku skarżącej był to konsulat w L., gdy tymczasem protest wyborczy relacjonuje jedynie kontakty przed drugą turą głosowania z konsulem w H..

Z potwierdzenia dołączonego do protestu wynika, że skarżąca zarejestrowała się na wybory korespondencyjne z osobistym odbiorem pakietu wyborczego w obwodzie [...] obejmującym L.. Skarżąca nie twierdzi też, by w Obwodowej Komisji nr [...] nie mogła wziąć udziału w głosowaniu. Jej zarzut dotyczy tego, że nie mogła oddać głosu w innym obwodzie niż ten, w którym się zarejestrowała, z racji tego, że nie została zarejestrowana w tym obwodzie.

Skarżąca otrzymała z komisji obwodowej obejmującej L. „wymagane w przypadku zmiany komisji wyborczej zaświadczenie o wzięciu udziału w głosowaniu osobistym”. Nie wiadomo, czy pod tym stwierdzeniem miała na myśli zaświadczenie o prawie do głosowania poza obwodem, w którym została zarejestrowana, czy też zaświadczenie o oddaniu głosu w pierwszej turze. Nie sposób tego ustalić, bowiem skarżąca nie załączyła zaświadczenia, które otrzymała w konsulacie w L.. Na podstawie protestu i załączonych do niego dokumentów nie sposób zatem stwierdzić, że skarżąca otrzymała zaświadczenie o możliwości głosowania poza obwodem, na podstawie którego mogłaby wziąć udział w osobistym głosowaniu w placówce konsularnej w H., gdyby Królestwo Niderlandów zezwoliło na przeprowadzenie głosowania w tej formie.

Pamiętać należy, że zarówno z Królestwem Niderlandów, jak i z Portugalią nie łączy Rzeczypospolitej Polskiej umowa dwustronna, która gwarantowałaby konsulowi swobodę w zakresie przeprowadzania wyborów. Czynności konsula w tym zakresie nie są gwarantowane przez prawo międzynarodowe. To oznacza, że obce państwo przyjmujące i jego system prawny mogą swobodnie narzucać warunki wykonywania tych czynności, a nawet je blokować. Wykonywanie czynności konsula w zakresie wyborów zależy w takiej sytuacji od zgody ze strony państwa przyjmującego, wyrażanej przynajmniej w formie braku sprzeciwu na odpowiednią notyfikację w tym przedmiocie państwa wysyłającego. W tym też kontekście należy rozpatrywać i oceniać fakt, że konsulat w H. przeprowadzał wybory jedynie w sposób korespondencyjny, przez co skarżąca nie mogłaby wziąć udziału w nich również wówczas, gdyby dysponowała stosownym zaświadczeniem wydanym przez konsula w L., co jednak bynajmniej nie wynika ani z treści protestu, ani też z załączonych do niego dowodów. Nie można w tej sytuacji mówić o

jakimkolwiek naruszeniu przepisów dotyczących głosowania przez właściwy organ wyborczy.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb., wydano opinię o bezzasadności zarzutu sformułowanego w proteście wyborczym.